

Inteligența

Definire

Coeficientul de inteligență

Abordări ale inteligenței

Inteligența emoțională

1. Definitie

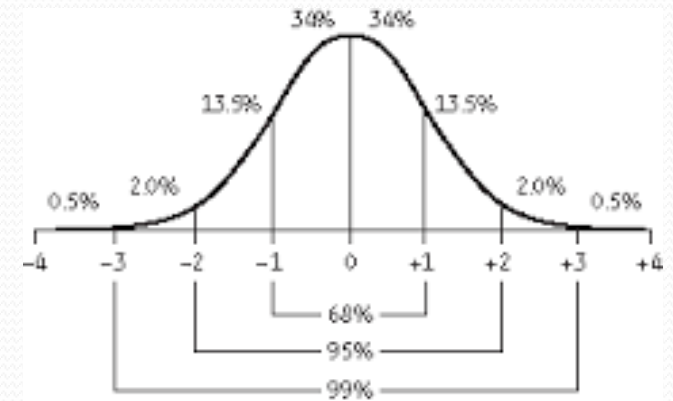
- Studiul inteligenței: interesant, captivant, controversat
- Primele contribuții: domeniul filosofiei

- Inteligența: instrument al cunoașterii, al abstractizării și combinării

- Controverse privind
 - Conținutul
 - Funcțiile

- Inteligența nu ar exista, fiind doar o etichetă pentru ceea ce măsoară testele de inteligență
- În alte cazuri, inteligența este definită foarte sumar:
„inteligența se referă la funcționarea intelectuală” (APA, n.d.)

Inteligența în termeni de capacitate

- Capacitate: posibilitatea de reușită sau competență
 - Constatată direct în domeniul respectiv
 - Constatată indirect prin teste
- Inteligența:
 - Capacitate de înțelege și raționament care se manifestă sub diferite forme: a judeca bine, a înțelege bine
 - Wechsler: capacitate globală de a acționa intenționat, de a gândi rațional, de a face față mediului

Inteligența ca abilitate

- Abilitatea:
 - Ansamblu de competențe vizibile în comportamente eficiente, de regulă rezultând din învățare

 - Abilitatea de a învăța
 - De a gândi rațional
 - De a rezolva probleme
- } funcții ale inteligenței
- academică
 - practică

Inteligența ca aptitudine

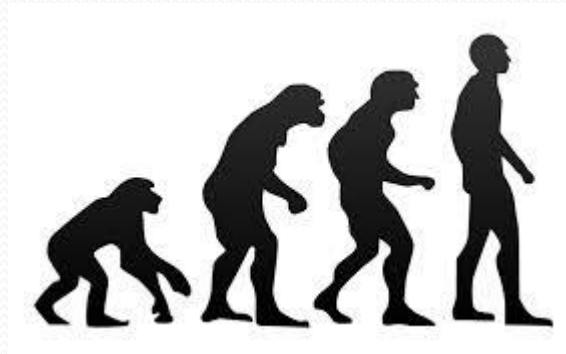
- Aptitudinea:
 - Dimensiune a personalității care asigură reușita unei activități
- Inteligența:
 - Aptitudine generală care contribuie la formarea capacităților și la adaptarea cognitivă a individului la situații noi

- Din punct de vedere funcțional
 - Aptitudine generală orientată spre adaptarea la situații problematice noi
 - Analiza și înțelegerea problemei
 - Identificarea și verificarea soluțiilor
- Din punct de vedere structural
 - Convergența proceselor psihice într-o structură cognitivă complexă și dinamică

- Inteligența este opusă instinctului
- Instinctul:
 - Adaptare lipsită de originalitate la mediu
 - Rolul eredității
- Inteligența intră în funcțiune când instinctul și deprinderea nu mai fac față

2. Coeficientul de inteligență

$$IQ = \frac{\text{Vârsta mintală}}{\text{Vârsta cronologică}} \times 100$$

IQ = Intelligence quotient

Evoluție rapidă de la naștere la 12 ani

Maximum la 15 ani

Stagnare câțiva ani

Deteriorare mai rapidă pentru persoane cu IQ < 80

Deteriorare târzie și lentă pentru persoane cu IQ > 120

- 0-19: deficiență mintală gravă (deficiență mintală de gradul III). Sunt needucabili și depind de ajutorul altora pentru a supraviețui (0,2% din populație);
- 20-49: deficiență mintală moderată și severă (deficiență mintală de gradul II). Sunt needucabili, dar reușesc să se îngrijească singuri (2% din populație);
- 50-69: deficiență mintală ușoară (deficiență mintală de gradul I). Pot absolvi școlile speciale (actualele centre pentru educație incluzivă) dacă sunt încurajați. Se pot îngriji singuri și pot realiza munci simple (7% din populație);

- 70-79: inteligență de limită (intelect liminar). Pot să aibă probleme cu studiul în școala de masă (dar pot fi integrați); pot absolvi ușor școala specială (10% din populație);
- 80-89: inteligență sub medie. Pot absolvi școala de masă și pot ocupa cu succes profesii care presupun munci manuale (10% din populație);
- 90-109: inteligență medie. Absolvă cu succes școala de masă și pot ocupa în mod normal poziții de management inferior; pot să aibă probleme la studiile universitare, dar cu efort pot găsi un loc de muncă bun (50% din populație);

- 110-119: inteligență peste medie. Absolvă fără probleme studiile universitare. Pot găsi ușor un loc de muncă potrivit (12% din populație);
- 120-140: inteligență superioară. Obțin performanțe în funcții de conducere sau activități creative (9% din populație);
- Peste 140: inteligență extrem de ridicată. Inovativi, inventatori, genii ai timpului lor (0,2% din populație).

3. Abordări ale inteligenței

a. Abordarea factorială a inteligenței

- Analiza factorială – metodă statistică
- Inițiator: Charles Spearman
- **1904**: teoria celor doi factori:
 - Factorul g – inteligență generală
 - Factorul s – abilități specifice

- **1938:** Louis Leon Thurstone - teoria multifactorială a inteligenței
 1. Înțelegere verbală (semnificația cuvintelor)
 2. Fluența cuvântului (gândirea rapidă în cuvinte)
 3. Factorul numeric (abilitatea de a lucra cu numere, de a efectua calcule)
 4. Factorul spațial (abilitatea de a vizualiza raporturile formă-spațiu)
 5. Memorare (reproducerea stimulilor verbali)
 6. Rapiditate perceptuală (identificarea detaliilor)
 7. Raționament (identificarea regulilor)

- **1971: Raymond Cattell**

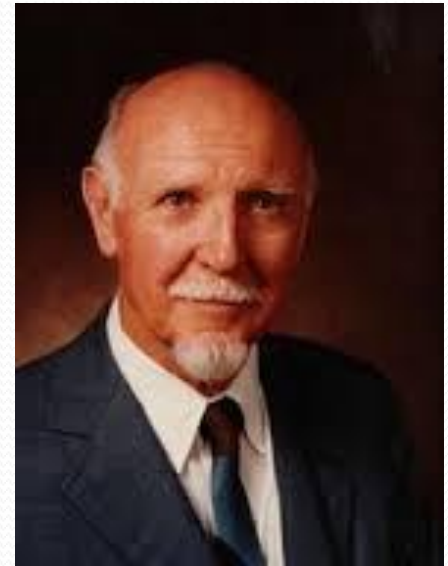
- **Inteligența fluidă**

- Formă a inteligenței generale
- Largă bază genetică
- Permite adaptarea

- **Inteligența cristalizată**

- Rezultată mai degrabă din învățare
- Evaluabilă prin teste

- **Revizuirea teoriei: ambele tipuri ar fi puternic influențate de ereditate (65-60%)**

Abordarea inteligenței din prisma procesării informației

- Dezvoltarea psihologiei cognitive
 - Subiectul uman: om de știință
 - Sistemul cognitiv: prelucrarea informației
- Ce procese mintale sunt solicitate în momente diverse?
- Cât de rapid se desfășoară procesele respective?

Teoria triarhică a inteligenței (Robert Sternberg)

1. *Inteligența componentială* – gândirea abstractă, logică

- Componente de performanță
 - Achiziția de noi informații
 - Encodare
 - Inferență
 - Corespondență
 - Aplicare
- Componente de achiziție
 - Detașarea informației relevante de cea nonrelevantă
- Metacomponente
 - Evaluarea succesului

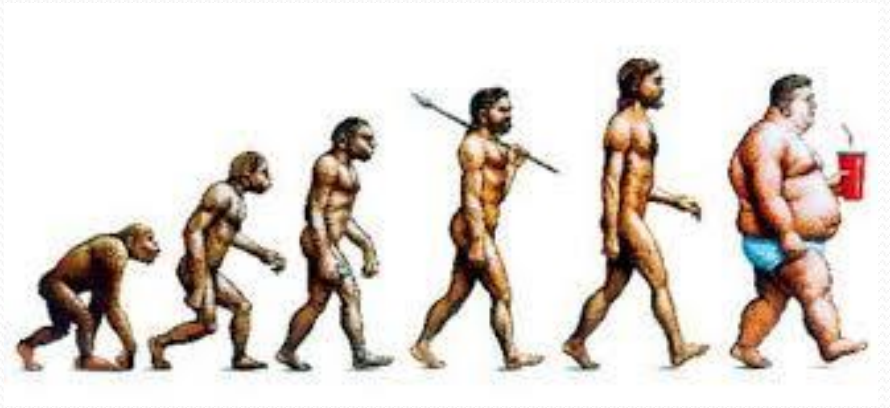

2. *Inteligența experiențială*

- Rezolvarea de sarcini noi, automatizarea deprinderilor
- Explică rolul inteligenței în performanța inteligentă
 - Noutate
 - Automatizare

3. *Inteligența contextuală*

- Adaptarea la mediu și modificarea acestuia
 - Adaptare
 - Modelare
 - Selecție

Teoria inteligențelor multiple (Howard Gardner)

- Nu există un singur tip de inteligență, ci 6-7 independente
 - În situații traumatice nu toate tipurile de inteligență sunt afectate
 - Copiii supradotați într-o arie nu sunt înzestrați în altele
1. Inteligența lingvistică
 2. Inteligența muzicală
 3. Inteligența logico-matematică
 4. Inteligența spațială
 5. Inteligența corporal-chinestezică
 6. Inteligența intrapersonală
 7. Inteligența interpersonală

4. Inteligența emoțională

- Anii 1960 – Walter Mischel – *the marshmallow experiment*
- Corelații neașteptate între amânarea recompensei și succesul în viață
- Inteligența nu este o simplă aptitudine – se poate manifesta inclusiv comportamental și caracterial
- Conceptul a fost consacrat de Daniel Goleman (1995)

- Inteligența emoțională:

- Abilitatea de a conștientiza, controla și regla
- Emoțiile proprii și ale altora

- Dimensiuni:

- cunoașterea propriilor emoții;
- autoreglarea propriilor emoții;
- automotivarea;
- recunoașterea și înțelegerea emoțiilor celorlalți;
- controlul relațiilor sociale (reglarea emoțiilor celorlalți).

